

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọmbà Mètàlélọgbọ̀n

“Èdìdì” Ọlọrun Tí A Fi Sára Ní Àkókò Ìpàşẹ Ọfin Ọjọ-Àìkú: Itúpalẹ̀ Àsọtẹ̀lẹ̀ tí Dániẹ̀lì Orí Kẹfà

Jeff Pippenger

2023-12-28

“Ìdìdì” Ọlọrun tí a lè rí ní a fi sàmì nígbà ìpàşẹ ọfin Ọjọ Àìkú.

“Kò sí ẹnìkan nínú wa tí yóò gbà èdìdì Ọlọrun láé nígbà tí iwà wa bá ní àbàwọ̀n kan tàbí àbàawọ̀n kankan lórí rẹ. A ti fi í sílẹ̀ lówó wa láti tún àipé inú iwà wa ẹ, láti wẹ tẹ́npìlì ọkàn kúrò nínú gbogbo èé́rì. Nígbà nàà ni ọ̀jò ìkẹ́yìn yóò rò sórí wa gẹ́gẹ́ bí ọ̀jò àkókó tí rò sórí àwọ̀n ọmọ-ẹ̀yìn ní Ọjọ Pẹ́ntíkọ̀sì...”

“Kí ni ẹ̀yìn ń ẹ, ará, nínú iṣẹ́ ńlá ìmúrasílẹ̀ yíí? Àwọ̀n tí ń dara pọ̀ mọ̀ ayé ń gba àwòkọ̀şẹ̀ tí ayé, wọ̀n sì ń múra sílẹ̀ fún ààmì ẹ̀ranko nàà. Àwọ̀n tí kò ní ìgbẹ̀kẹ̀lé nínú ara wọ̀n, tí wọ̀n ń rẹ ara wọ̀n sílẹ̀ níwájú Ọlọrun, tí wọ̀n sì ń wẹ ọkàn wọ̀n mọ̀ nípa ìgbọ̀ràn sí ọ̀títọ̀—àwọ̀n wọ̀nyí ní ń gba àwòkọ̀şẹ̀ ọ̀run, wọ̀n sì ń múra sílẹ̀ fún èdìdì Ọlọrun ní iwájú orí wọ̀n. Nígbà tí a bá ti kéde àşẹ nàà, tí a sì ti fi ààmì nàà kàn án, iwà wọ̀n yóò dúró ní mímọ̀ àti láílábàwọ̀n títí láé.”

Testimonies, volume 5, 214, 216.

Dániẹ̀lì gba èdìdì tí a lè rí nígbà tí a sọ ọ̀ sínú ihò kinniún; nítorí nàà, orí nàà ń şàfihàn àşẹ ọfin Ọjọ Àìkú.

Nígbà nàà ni àwọ̀n ọ̀kùnrin wọ̀nyí péjọ sódò ọ̀ba, wọ̀n sì wí fún ọ̀ba pé, Mọ̀, iwọ ọ̀ba, pé ọfin àwọ̀n Mídià àti Pérísià ni pé, kò sí àşẹ tàbí ilàna kan tí ọ̀ba bá ti fi idí múlẹ̀ tí a lè yí padà. Nígbà nàà ni ọ̀ba pàşẹ, wọ̀n sì mú Dániẹ̀lì wá, wọ̀n sì sọ ọ̀ sínú ihò àwọ̀n kinniún. Ní báyií, ọ̀ba sòrò, ó sì wí fún Dániẹ̀lì pé, Ọlọrun rẹ, ẹni tí iwọ ń sìn ní ìtẹ̀síwájú, òun yóò gbà ọ̀. A sì mú ọ̀kúta kan wá, a sì gbé e lé ẹnu ihò nàà; ọ̀ba sì fi èdìdì ara rẹ̀ àti èdìdì àwọ̀n ọ̀lọ́lá rẹ̀ dì í, kí a má bà a lè yí ète nàà padà ní ti Dániẹ̀lì. Dániẹ̀lì 6:15–17.

Ìtàn nàà kò parí níbẹ̀, şùgbọ̀n ó parí ní ibi tí ó ti bèrẹ̀. Ìlàn inú Dániẹ̀lì orí kẹfà şàfihàn àjọşẹ̀pọ̀ nàà tí àkóso rẹ̀ wà ní pàtàkì lówó àwọ̀n ọ̀mọ-aládé ọ̀gọ̀rùn-ún méjilélógún, àti àwọ̀n ààrẹ̀ kéékèkèké méjì, şùgbọ̀n tí ó tún kà àwọ̀n agbani-nímọ̀ràn, àwọ̀n olórí-ogun àti àwọ̀n gómìnà sí. A dá ìbàşẹ̀pọ̀ alágbẹ̀mẹ̀ta-márùn-ún nàà sílẹ̀ láti tàn ọ̀ba nàà jẹ́ kí ó le ẹ inúnibini sí Dániẹ̀lì. Ìtàn nàà parí pẹ̀lú idájọ̀ wọ̀n, nítorí wọ̀n ń şàpẹ̀júwe idájọ̀ pàtàkì kan tí ó şelẹ̀ ní àkókò ọfin ọjọ Àìkú; idájọ̀ kan tí a kò tó sí àwọ̀n tí ń şojú Dániẹ̀lì tàbí ọ̀ba nàà, bí kò ẹ sí àwọ̀n tí wọ̀n tàn ọ̀ba nàà jẹ́.

Ọ̀ba sì pàşẹ, wọ̀n sì mú àwọ̀n ọ̀kùnrin wọ̀nyẹn tí wọ̀n ti fi ẹ̀sùn kan Dániẹ̀lì wá, wọ̀n sì sọ wọ̀n sínú ihò àwọ̀n kinniún, wọ̀n, àwọ̀n ọ̀mọ wọ̀n, àti àwọ̀n aya wọ̀n; àwọ̀n kinniún sì borí wọ̀n, wọ̀n sì fọ̀ gbogbo egungun wọ̀n túútúú kí wọ̀n tó dé isàlẹ̀ ihò nàà. Dániẹ̀lì 6:24.

Nínú àkójọ̀pọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀, ijọ̀ ni ó máa ń tan ijọ̀ba jẹ́ nígbà gbogbo, orí kẹfà nàà sì ń tọka sí ẹtàn tí a gbé kalẹ̀ sí ọ̀ba. Lẹ̀yìn tí Ahabu ti rí ifihàn agbára Ọlọrun tó lágbára lórí Ọ̀kẹ̀ Karmeli, Èlìjà mú un la àárín ọ̀jò padà lọ sódò Jẹ́síbẹ̀lì. Ahabu kò ní idí kankan láti rò pé Jẹ́síbẹ̀lì kí yóò ní imísí láti inú ẹ̀rì

alágbára ti agbára Ọlórún, ùgbò a ti tan Ahabu jẹ nípa ikóríra jíjínlẹ́ tí ó fidí múlẹ́ tí Jésíbẹ̀lì ní sí Èlìjà. Itàn Èlìjà nínú ìjàkadì rẹ̀ pẹ̀lú Ahabu àti Jésíbẹ̀lì tún ẹ̀ àtúnso ara rẹ̀ nínú itàn Johanu Oníbàtísí (ẹ̀ni tí í ẹ̀ Ẹ̀lìjà), àti Hẹ̀ròdu àti Hẹ̀ròdià.

Ní ojò ibi rẹ̀, nígbà tí Hẹ̀ròdu tí ó ti mutí yó ẹ̀lẹ̀rì idá ààbò ìjòba rẹ̀ fún Sálómẹ̀, (omọ̀bìnrin Hẹ̀ròdià), kò retí pé Hẹ̀ròdià yòò béèrè orí Jòhànù. Àwọn ọ̀ba, yálá Áhábù, Hẹ̀ròdu tàbí Dáríù, ni a máa n tòn jẹ̀ nípasẹ̀ obìnrin aláìmọ̀ nípasẹ̀ ijó àwọn wòlìi èké Jésíbẹ̀lì, tàbí ijó omọ̀bìnrin Hẹ̀ròdià, tàbí àjòsepò alágbẹ̀mẹ̀rin-ún-marún-ún nínú itàn Dániẹ̀lì. A tún tan Pilátù jẹ̀ nípasẹ̀ ẹ̀sọ̀ àlùfàà tí ó bàjẹ̀, èyí tí ó sojú “ìjọ” àwọn Júù, ìjọ sí jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ obìnrin.

Itàn jẹ̀ ànimọ̀ kan nínú àwòrán àsoṭẹ̀lẹ̀, àti pé Islam ti Ègbẹ̀ Kẹ̀ta ni irọ̀ tí a lò láti tan Ìṣòkan Àwọn Orílẹ̀-Èdè jẹ̀ ní àwọn ojò ikẹyìn nípasẹ̀ ìbẹ̀rù. A ti fi “itàn jẹ̀” náà àti “irọ̀” tí n mú itàn jẹ̀ náà wá hàn nínú Ọ̀rọ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀ Ọlórún. Ipa Islam, àti ipò pé ìjọ pòòpù di orí kejọ nínú àwọn orí méje, ni a ti mò tẹ̀lẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí ara ìhìn-ìṣẹ̀ tí a sí sílẹ̀ ní àwọn ojò ikẹyìn, èyí tí ó jẹ̀ Ìfihàn Jẹ̀sù Kristi. Nítorí náà, fífi itàn jẹ̀ Dariusi hàn nínú Danieli orí kẹfà jẹ̀ ara ìhìn-ìṣẹ̀ tí ó para pọ̀ jẹ̀ ìhìn-ìṣẹ̀ Igbe Áárín Ọ̀ru. Itàn jẹ̀ náà ni èròjà tí ó mú ogbẹ̀ ikú náà lára dá pátápátá, báyii sí n jí ìjọ pòòpù dide gẹ̀gẹ̀ bí ìjòba kejọ àti ti ikẹyìn. Nínú itàn jẹ̀ Dariusi, àwọn ààrẹ̀ apẹ̀yìndà méjì àti àwọn omọ̀-aládé oḡòrùn-ún méjìdínlógún ni àwọn asojú ifòkànsin ipàniláyà itàn jẹ̀ tí a fi wé Danieli.

Oḡòrùn-ún méjìlélógún jẹ̀ àmì àwọn omọ̀-ẹ̀yìn Ọlórún ní Pentikosti.

Ní ojò wònyẹn ni Pétérù dide dúró láàrín àwọn omọ̀-ẹ̀yìn, ó sí wí pé, (ìye àwọn orúkọ tí ó wà papọ̀ jẹ̀ bí oḡòrùn-ún méjìdínlógún.) Ìṣe 1:15.

Pentékòsì jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ òfin Ojò Àikú nígbà tí a fi èdidì náà lé e lóri, àti pé àwọn omọ̀-aládé mètálélógún [120] tí wón tan Dáríusì jẹ̀, jẹ̀ ààmì ìṣẹ̀-àlùfàà èké ní àkókò òfin Ojò Àikú. A gbé ẹ̀ka méjì àwọn tí n tan ọ̀ba jẹ̀ kalẹ̀ nípasẹ̀ àwọn ààrẹ̀ apẹ̀yìndà méjì àti àwọn omọ̀-aládé apẹ̀yìndà mètálélógún [120]. A ká àwọn ààrẹ̀ méjèjì pọ̀ mó Dániẹ̀lì, ẹ̀ni tí í ẹ̀ wòlìi. Àwọn ẹ̀ka méjì tí n tan Dáríusì jẹ̀ dúró fún egbẹ̀ kan ti àwọn wòlìi èké àti egbẹ̀ kan ti àwọn àlùfàà tí ibàjẹ̀ ti bà jẹ̀.

Ègbẹ̀ ni fún àwọn olùṣọ̀-àgùntàn tí n pa tí wón sí n tú àwọn àgùntàn pápá ìjẹ́ko mi ká! ni Olúwa wí. Nítorí náà báyii ni Olúwa, Ọlórún Ísírẹ̀lì, wí sí àwọn olùṣọ̀-àgùntàn tí n bó àwọn ènìyàn mi: E ti tú agbo ẹ̀ran mi ká, ẹ̀ sí lé wón lọ, ẹ̀ kò sí tọ̀ wón wò: kíyèsì i, èmi yòò tọ̀ yín wò nítorí ibi ìṣẹ̀ yín, ni Olúwa wí. Èmi yòò sí kó iyókù agbo ẹ̀ran mi jọ láti gbogbo orílẹ̀-èdè tí mo ti lé wón sí, èmi yòò sí mú wón padà sí àwọn ibùso wón; wón yòò sí so ẹ̀so, wón yòò sí pọ̀ sí i. Èmi yòò sí gbé àwọn olùṣọ̀-àgùntàn kalẹ̀ lóri wón tí yòò bó wón: wón kí yòò sí bèrù mó, bẹ̀ ẹ̀ ni wón kí yòò fòyà, bẹ̀ ẹ̀ ni a kí yòò pàdánù ọ̀kan nínú wón, ni Olúwa wí. Kíyèsì i, ojò n bó, ni Olúwa wí, tí èmi yòò jí Dáfídì ní Ẹ̀ka olódodo kan dide, Ọ̀ba kan yòò sí jòba, yòò sí sàṣeyorí, yòò sí ẹ̀ idájọ̀ àti òdodo ní ilẹ̀ ayé. Ní ojò rẹ̀ ni a ó gba Júdá là, Ísírẹ̀lì yòò sí máa gbé láilẹ̀wu: èyí sí ni orúkọ rẹ̀ tí a ó fi máa pé é, OLÚWA ÒDODO WA. Nítorí náà, kíyèsì i, ojò n bó, ni Olúwa wí, tí wón kí yòò tún wí mó pé, Olúwa wáláàyè, ẹ̀ni tí ó mú àwọn omọ̀ Ísírẹ̀lì gòkè láti ilẹ̀ Ejibiti; ùgbò pé, Olúwa wáláàyè, ẹ̀ni tí ó mú irú-omọ̀ ilẹ̀ Ísírẹ̀lì gòkè, tí ó sí darí wón jáde láti ilẹ̀ àríwá, àti láti gbogbo orílẹ̀-èdè tí mo ti lé wón sí; wón yòò sí máa gbé ní ilẹ̀ ara wón. Ọ̀kan mi inú mi ti bàjẹ̀ nítorí àwọn wòlìi; gbogbo egungun mi n mi; mo dàbí ènìyàn tí ó ti mutí yó, bí ènìyàn tí ọ̀tí ti borí, nítorí Olúwa, àti nítorí ọ̀rọ̀ ìmímọ̀ rẹ̀. Nítorí ilẹ̀ náà kún fún àwọn panságà;

nítorí ègún ni ilẹ̀ fi ń sọfọ̀; àwọn ibi ẹlẹwà aginjù sì ti gbe, ọ̀nà wọn sì buru, agbára wọn kò sì tọ́. Nítorí wòlìlì àti àlùfàà, àwọn méjèjèjì jẹ́ aláímó; bẹ̀ẹ̀ ni nínú ilẹ̀ mi ni mo ti rí iwà-buburu wọn, ni Olúwa wí. Nítorí nàà ọ̀nà wọn yóò jẹ́ fún wọn bí ọ̀nà yíyọ́ nínú òkùnkùn: a ó lé wọn lọ síwájú, wọn yóò sì ẹ̀bú sínú un: nítorí èmi yóò mú ibi wá sórí wọn, àní ọ̀dún ibẹ̀wò wọn, ni Olúwa wí. Jeremiah 23:1–12.

“ọ̀dún ibẹ̀wò” Jeremiah jẹ́ idájọ́ àwọn apàniyàn-òrọ̀ tí wọn tan Dáriúsì jẹ. Idájọ́ àwọn wòlìlì èké àti àwọn àlùfàà jẹ́ kókó-òrọ̀ inú Ọ̀rọ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀. Gẹ́gẹ́ bí ẹgbé àlùfàà tí ó bàjẹ́ ẹ̀se darí jáde, tí wọn sì tan àwọn aláṣe Róòmù jẹ́ lòdì sí Kristi, bẹ̀ẹ̀ ni iditẹ̀ inú Dániẹ̀lì orí kẹfà ń tọka sí ọ̀títọ́ àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà gan-an.

Àwọn ilà àsoṭẹ̀lẹ̀ inú orí karùn-ún iwé Dániẹ̀lì, fi idájọ́ iṣàkóso tí a mú ẹ̀se lórí iwo Olómìnira àti orílẹ̀-èdè Amẹ́rikà hàn ní àkókò òfin Ojọ́ Ìsinmi. Idájọ́ nàà ni Islam ti Ìyọnu kẹta mú ẹ̀se, ẹ̀ni tí ó ti yọ wọ inú ìjọba nàà láti ọ̀nà odi gúúsù tí a kò sọ. Ilà òfin Ojọ́ Ìsinmi inú orí kẹta iwé Dániẹ̀lì, fi àwọn èniyàn Ọlórùn tí a gbé sókè gẹ́gẹ́ bí àsíá fún gbogbo ayé hàn ní àkókò nàà gan-an. Orí kẹfà sì ń dojúko idájọ́ tí a mú ẹ̀se lórí àwọn wòlìlì èké nínú itàn nàà gan-an nàà.

Ní àkókò òfin Àikú ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́rikà, iwo Pùròtẹ́sítàntì apẹ̀yindà yẹn ní ipín méjì: ọ̀kan tí ń gbé Àikú ga gẹ́gẹ́ bí ojọ́ ìjọsin, àti èkejì tí ń jẹwọ́ lásán pé ó ń gbé Sábáàtì ga gẹ́gẹ́ bí ojọ́ ìjọsin. Àwọn ẹlẹgbẹ́ wọn nínú iwo Republikani ni ẹgbé Démókíràtì àti ẹgbé Republikani. Ọ̀kọ̀ọkan nínú àwọn iwo apẹ̀yindà méjèjèjì wònyí ni a sàpẹ̀rẹ́ wọn nípasẹ̀ àwọn Sadusi àti Farisi ní àsikò Kristi. Àwọn ààrẹ́ apẹ̀yindà méjì àti àwọn àlùfàà oḡorùn-ún méjìdínlógún nínú itàn itanjẹ́ Dáriúsì nàà pèlú ń sọjú àwọn ẹka méjèjèjì ti iwo apẹ̀yindà ti Pùròtẹ́sítàntì. Bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé ní tòótọ́ wọn jẹ́ àwọn aṣájú ọ̀ṣẹ̀lú ní àkókò tí itàn nàà ẹ̀lẹ̀, ọ̀nà-àyíká àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà fi hàn pé agbára ẹ̀sìn apẹ̀yindà ni ó tan ipínlẹ̀ jẹ.

Itàn nàà, gẹ́gẹ́ bí a ti sàfihàn rẹ̀ ní Òkè Kámẹ̀lì, fi irú méjì hàn lára àwọn wòlìlì èké; àwọn wòlìlì Báálì àti àwọn wòlìlì igbó nàà (Aṣítárótì). Papò, wón jẹ́ àpẹ̀rẹ́ idapò ìjọ àti ipínlẹ̀, nítorí Báálì jẹ́ òriṣà akọ, Aṣítárótì sì jẹ́ òriṣà abo. Ní iparí, Èlìjá pa àwọn wòlìlì èké Òkè Kámẹ̀lì run, gẹ́gẹ́ bí a ti so àwọn alájọṣepò inú Danieli orí kẹfà sínú ihò kinniún.

Èlìjá sì wí fún wọn pé, Ẹ́ mú àwọn wòlìlì Báli; ẹ́ má jẹ́ kí ẹ̀ni kan nínú wọn sá lọ. Wón sì mú wọn; Èlìjá sì mú wọn sọkalẹ̀ lọ sí etí odò Kíṣónì, ó sì pa wọn níbẹ̀. 1 Kings 18:40.

Nínú itàn Òkè Kámẹ̀lì kan nàà, tí Johanu Oníbomi dúró fún, agbára tí ń tan èniyàn jẹ́ ni ọ̀mọ̀bìnrin nàà. Àwọn itàn méjèjèjì nàà fi àwọn atanjẹ́ hàn gẹ́gẹ́ bí àwọn tí ń jó, yálà ní àyíká ẹ̀bọ́ wọn lórí Òkè Kámẹ̀lì, tàbí ní àṣe ojọ́-ìbí Hẹ́ròdù tí ó ti mutí yó, níbi tí Sálómè ti ẹ̀se ìjọ itanjẹ́ rẹ̀. Pèlú ara wọn, àwọn ilà méjèjèjì nàà ń tọka sí àkópò ìjọ àti ìjọba tí ó di mímúná pátápátá ní òfin Ojọ́ Àikú, àti pé àwọn ìjọ apẹ̀yindà ti Orílẹ̀-Èdè Amẹ́rikà ni àwọn ọ̀mọ̀bìnrin Hẹ́ròdíà, ẹ̀ni tí í ẹ̀se Jẹ́síbẹ̀lì, tí àwọn méjèjèjì sì dúró fún Kátólíkì. Ojọ́-ìbí Hẹ́ròdù samisi òpin ìjọba kẹfà ti ẹ̀ranko ayé, sùgbọ́n ní àkókò kan nàà ó tún samisi ojọ́-ìbí ìjọba keje nínú àsoṭẹ̀lẹ̀ Bibéli (Àjọ́ Àwọn Orílẹ̀-Èdè).

Nínú ilé rí nàà gan-an sí Salome, Herodu fara mó ọ̀n láti fi idájọ́ ìjọba rẹ̀ fún Salome, èyí sì ń fi hàn pé ìjọba keje nàà dúró fún àkópò idájọ́ sọ̀ṣi àti idájọ́ ipínlẹ̀. Ìjọba nàà bẹ̀rẹ̀ nígbà tí a fi orí Johanu lé Hẹ́rodia lówó. Nítorí èyí ni a ẹ̀se ń sọjú ìjọba keje nàà nínú Ìfihàn orí kẹfàdínlógún gẹ́gẹ́ bí ohun tí ń

bá a lọ fún àkókò kúkúúrú kan. Ní àkókò òfin Ojọ Àìkú ni a ti fi iṣòkan mèta náà kalẹ̀, nítorí nìbè ni àwọn ọba mẹwàá fara mọ ọn láti fi iṣọba wọn tí yóò pé fún iṣọba díẹ̀ fún ẹranko náà fún “wákàtí” kan. “Wákàtí” kan náà ni “wákàtí” ipónjù òfin Ojọ Àìkú, èyí tí ó bèrẹ̀ ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, tí ó sì parí nígbà tí Mikeḷi dide.

Àwọn ìwo mẹwàá tí o sì rí jẹ ọba mẹwàá, tí wọn kò tìi gba iṣọba kankan rí; sùgbón wọn yóò gba agbára gégé bí ọba fún wákàtí kan pèlú ẹranko náà. Èyí wònyí ní inú kan náà, wọn yóò sì fi agbára àti ipá wọn fún ẹranko náà. Wọn yóò bá Ọdọ-Àgùntàn náà jagun, Ọdọ-Àgùntàn náà yóò sì ṣégun wọn: nítorí ọ̀n ni Olúwa àwọn olúwa, àti Ọba àwọn ọba: àwọn tí ó sì wá pèlú rẹ̀ ni a pè, a sì yàn, wọn sì jẹ olóòtítító. Ìfihàn 17:12–14.

Àwọn ọba mẹwàá náà, tí Hẹ́ròdù ṣojú wọn, fohùn ṣòkan ní ojọ̀ ibí iṣọba keje láti fi idajì iṣọba wọn fún ẹranko náà ní àkókò iṣòro òfin Ojọ̀-Àìkú, èyí tí a ṣàpẹrẹ̀ rẹ̀ gégé bí “wákàtí kan.” Ní “wákàtí” náà, a kọ ọwọ̀ àkòsilẹ̀ náà sórí ògiri Bẹ̀lìsásàrí. Ní “wákàtí” náà, a jù Ṣádiráki, Mésáki àti Àbédínigò sínú iná iléru, a sì gbé wọn sókè nínú àwosánmà gégé bí a ti gbé àwọn ẹlẹ́rìí méjì ti Ìfihàn orí kọ̀kànlá. A mú iṣòkan onírísí-mẹta náà wá sípò nípasẹ̀ ẹ̀tàn tí ẹranko ilẹ̀ ẹ̀, ẹ̀ni tí ó mú iná sọkalẹ̀ láti ọ̀run wá ní ojú àwọn èniyàn.

Mo sì rí ẹranko miiran tí n gòkè láti inú ilẹ̀ wá; ó sì ní ìwo méjì bí ti ọ̀dọ̀-àgùntàn, ó sì n sòrò bí ẹ̀jò nílá. Ó sì n lo gbogbo agbára ẹranko àkókó níwájú rẹ̀, ó sì mú kí ilẹ̀ àti àwọn tí n gbé inú rẹ̀ jòsin fún ẹranko àkókó náà, ẹ̀ni tí a mú ogbé ikú rẹ̀ láradá. Ó sì n ṣe iṣẹ̀ iyanu nílá, títi ó fi mú iná sọkalẹ̀ láti ọ̀run wá sí ilẹ̀ ní ojú àwọn èniyàn, Ó sì fi àwọn iṣẹ̀ iyanu wònyí tí ó ní agbára láti ṣe níwájú ẹranko náà tan àwọn tí n gbé orí ilẹ̀ jẹ; ó n sọ fún àwọn tí n gbé orí ilẹ̀ pé kí wọn ṣe ère kan fún ẹranko náà, ẹ̀ni tí ó ní ogbé idà, tí ó sì yè. Ìfihàn 13:11–14.

A ti tan ayé ni a n tan jẹ, kì í ṣe nítorí àwọn iṣẹ̀ iyanu náà gan-an, bí kò ṣe nítorí “ònà tí a fi ṣe àwọn iṣẹ̀ iyanu wònyí” tí a fún un ní agbára láti ṣe. Ọ̀rò náà, “ònà tí a fi ṣe àwọn iṣẹ̀ iyanu wònyí,” jẹ̀ gbólóhùn àfikún, sùgbón ó fi itẹ̀numọ̀ tó tọ̀ sórí àwọn iṣẹ̀ iyanu náà, èyí tí ó yẹ̀ kí a fi iṣọ̀ra kíyè sí. Ọ̀nà tí ihinrere èké náà (iná láti ọ̀run), fi n tan ayé jẹ, ṣe pàtàkì kí a mọ̀, nítorí pé nísinsin yìí a wá nínú itàn gan-an níbi tí a ti n fi “ònà nílá àgbáyé fún ikàniyàn” gbé àwọn olùgbé ayé yìí sínú ifaradàkà, ọ̀nà kan tí àwọn onísòwò alágbáyé ti ayé n ṣàkóso, tí wọn sì n darí padà gégé bí wọn ṣe fẹ̀. Kókó-ọ̀rò yẹ̀n ni a ó fi silẹ̀ títi di àwọn àpilẹ̀kọ̀ tó kàn, sùgbón ohun tí a kàn n tọ̀ka sí nísinsin yìí ni pé, itanjẹ̀ àwọn ààrẹ̀ àti àwọn omo-aladé tí a ṣe sí Dáíríusì, jẹ̀ kókó-ọ̀rò àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ pàtò kan, tí ó ní ọ̀pọ̀ nńkan tí ó so pọ̀ mọ̀ ara wọn tí ó yẹ̀ kí a mọ̀.

Iṣòkan onípín-mẹta náà ni a kó jọ nípasẹ̀ ẹ̀tàn ijọ onifẹ̀kúfẹ̀ Salome níwájú àwọn aláṣe ní ayeye ojọ̀ ibí Hẹ́ròdu. Ẹ̀tàn tí a fi lé Pilatu lóri, tí ó ní iwà onípín-méjì, èyí tí í ṣe ẹ̀sùn pé Kristi n fa, tí ó sì n gbé iditẹ̀ sókè sí agbára iṣọba, àti pèlú pé Ó n sọ ọ̀rò-òdi sí agbára ẹ̀sin. Nínú itàn náà, àwọn ọ̀tá mèta wá papọ̀. Agbára Romu (iṣọba), Barabba, Kristi èké kan (wòlìi èké), àti ijọ Juu alátẹ̀yinwá (ẹranko náà). Ijọ alátẹ̀yinwá náà tan àṣe Romu (iṣọba) jẹ, pèlú irò méjì náà ti iditẹ̀ àti ọ̀rò-òdi.

Nígbà tí a bá jí Dáíríusì níkeyìn sí idí tí àwọn olùtàn jẹ̀ rẹ̀ fi ṣe ohun tí wọn ṣe, a fi agbára mú un láti ju Dániẹ̀lì sínú ihò kinnìún. Dániẹ̀lì ṣe òfin iṣọba nípasẹ̀ iṣọ̀ràn rẹ̀ sí òfin Olórun. Irọ̀ tí wọn gbé kalẹ̀ níwájú Dáíríusì ni wọn mú ṣe nípa gbígbé iṣọ̀ràn Dáíríusì ga, bá yìí ni wọn sì ṣe dí i lówọ̀ láti mọ̀ idí tí àwọn olùtàn jẹ̀ rẹ̀ fi ṣe ohun tí wọn ṣe. Irọ̀ àti ẹ̀tàn inú itàn Dániẹ̀lì àti ihò kinnìún, n fi

ìgboràn sí Ọlórùn hàn gégé bí ẹ̀sùn ọ̀rò-òdì sí Ọlórùn àti ị̀ṣòtẹ̀; ẹ̀yí tí ó jẹ́ irú ẹ̀tàn méjì kan náà ti àgbélébùú, àti pé àmì ọ̀nà ti àgbélébùú bá àmì ọ̀nà ọ̀fin Ojọ̀ Àìkú mu.

Ìjìyà agbára ẹ̀sìn tó n tan ẹ̀niyàn jẹ́ jẹ́ ọ̀kan nínú àwọn kókó-ọ̀rò à̀ṣòtẹ̀lẹ̀ Bíbélì, bèẹ̀ ni ọ̀títọ̀ náà pé agbára ẹ̀sìn náà n tan agbára ìjọ̀ba jẹ́.

“Àwọn ẹ̀niyàn rí i pé a ti tan wọn jẹ́. Wọn fi ẹ̀sùn kan ara wọn pé wọn ti darí wọn sínú ìparun; sùgbọ̀n gbogbo wọn sọkan ní fifi idálẹ̀bi kíkòrò wọn jù lọ lé àwọn iránsẹ̀. Àwọn olùṣọ̀-àgùntàn aláìṣòótọ̀ ti sọ à̀ṣòtẹ̀lẹ̀ ohun itùnú; wọn ti mú àwọn olùgbọ̀ wọn sọ ọ̀fin Ọlórùn di asán, àti láti se inúnibíni sí àwọn tí yóò pa á mọ̀ ní mímọ̀. Ní bá yí, nínú ìbànújẹ̀ à̀nirẹ̀tí wọn, àwọn olùkọ̀ wònyí jẹ́wọ̀ ị̀ṣẹ̀ ìtanjẹ̀ wọn níwájú ayé. Ìbínú kún inú ọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn. ‘A sẹ̀gbé!’ ni wọn n kẹ̀, ‘ẹ̀ sì ni idi ìparun wa;’ wọn sì yíjú sí àwọn olùṣọ̀-àgùntàn èké náà. Àwọn kan náà tí wọn ti n yin wọn lólá jù lọ tẹ̀lẹ̀ yóò kẹ̀de àwọn ẹ̀gún tí ó bani lẹ̀rù jù lọ sí wọn. Àwọn ọ̀wọ̀ kan náà tí wọn ti fi dé wọn ní adé láàrí tẹ̀lẹ̀ ni a ó gbé sọkè fún ìparun wọn. Àwọn idà tí a pèsè láti fi pa àwọn ẹ̀niyàn Ọlórùn ni a ti n lò nísinsinyí láti pa àwọn ọ̀tá wọn run. Ní gbogbo ibi ni ìjà àti ìtájẹ̀sílẹ̀ wà.”
The Great Controversy, 655.

A yíjú sí àwọn aṣáájú ẹ̀sìn lẹ̀yìn tí àkókò idánwò bá ti parí, nítorí pé àwọn agbo wọn mọ̀ pé a ti tan wọn jẹ́ pẹ̀lú irọ̀ kan tí àwọn aṣáájú ẹ̀sìn náà tan kálẹ̀. Àwọn ààrẹ̀ àti àwọn ọ̀mọ̀-aládé, pẹ̀lú àwọn idílẹ̀ wọn, gbogbo wọn jìyà idájọ̀ ìsanpadà kan náà nítorí irọ̀ tí wọn tan kálẹ̀. Nígbà tí Elijah pa àwọn wòlì èké ní Òkè Kámélì, ìsanpadà kan náà ni a fi hàn ní “ìṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀ nílá” inú Ìfihàn orí kọ̀kànlá, nígbà tí a bi “ẹ̀gbẹ̀rún méje” ṣubú.

Ní wákàtí kan náà sì ni ìṣẹ̀lẹ̀ ayé nílá kan wáyé, idá mewaá kan nínú ilú náà sì wó lulẹ̀, àti nínú ìṣẹ̀lẹ̀ ayé náà ni a pa ẹ̀gbàájọ̀ ẹ̀niyàn méje: àwọn tí ó kù sì bèrù gidigidi, wọn sì fi ọ̀go fún Ọlórùn ọ̀run. Ìfihàn 11:13.

Nínú imúṣe ilẹ̀-rírì nílá Ìyíká Faranse, àwọn ẹ̀gbẹ̀rún méje tí a pa dúró fún ìjọ̀ba ọ̀ba ilẹ̀ Faransé. Ní “wákàtí” ilẹ̀-rírì nílá náà, ẹ̀yí tí í se ọ̀fin Ojọ̀ Àìkú, àwọn ẹ̀gbẹ̀rún méje tí a pa dúró fún àwọn Adventist Ojọ̀ Keje tí wọn tẹ̀rí ba fún Romu; nítorí àwọn tí wọn nìkan lóye ìjẹ̀rìí ojúṣe Ìsinmi Ojọ̀-Ìsinmi ojọ̀ keje ni wọn gba àmì ẹ̀ranko náà nígbà tí ọ̀fin Ojọ̀ Àìkú bá dé.

“Ìyípadà ojọ̀ Ìsinmi ni àmì tàbí àpẹ̀júwe àṣẹ̀ ti ìjọ̀ Róòmù. Àwọn tí, ní ọ̀ye sí ohun tí ọ̀fin kẹ̀rin n bèèrè, yàn láti pa ojọ̀ ìsinmi èké mọ̀ ní ipò ojọ̀ ìsinmi ọ̀títọ̀, nípa bèẹ̀ n fi olá fún agbára náà nìkan tí ó pa á láṣẹ̀. Àmì ẹ̀ranko náà ni ojọ̀ Ìsinmi papal, ẹ̀yí tí ayé ti gbà sí ipò ojọ̀ tí Ọlórùn ti yàn.”

“Sùgbọ̀n àkókò láti gba àmì ẹ̀ranko náà, gégé bí a ti yàn án nínú à̀ṣòtẹ̀lẹ̀, kò tii dé. Àkókò idánwò kò tii dé. Àwọn Kristẹ̀ni tòótọ̀ wà nínú gbogbo ìjọ̀, láìyọ̀ ibákẹ̀gbẹ̀ Roman Catholic sílẹ̀. Kò sí ẹ̀ni tí a ọ̀ò dá lẹ̀bi títi wọn yóò fi ní imọ̀lẹ̀, tí wọn yóò sì rí ojúṣe ọ̀fin kẹ̀rin. Sùgbọ̀n nígbà tí àṣẹ̀ náà bá jáde láti fi ipa mú ìsinmi ọ̀sẹ̀ àròpọ̀, àti nígbà tí igbe nílá angẹ̀li kẹ̀ta bá kilọ̀ fún ẹ̀niyàn nípa jìjọ̀sin ẹ̀ranko náà àti àwòrán rẹ̀, ilà yóò farahàn kedere láààrín èké àti ọ̀títọ̀. Nígbà náà ni àwọn tí wọn ṣì n bá a lọ nínú ìrẹ̀kojọ̀ yóò gba àmì ẹ̀ranko náà sí iwájú orí wọn tàbí sí ọ̀wọ̀ wọn.

“Pẹ̀lú igbésẹ̀ kánkán a n sún mọ̀ àkókò yí. Nígbà tí àwọn ìjọ̀ Pírótẹ̀sítántì yóò darapọ̀ mọ̀ agbára ayé láti gbé ẹ̀sìn èké ró, ẹ̀yí tí àwọn baba nílá wọn farada inúnibíni tí ó burú jùlọ̀ nítorí

itakò sí i, nígbà náà ni a ó fi agbára àpapọ̀ ijọ̀ àti ipínlẹ̀ mú Sábáàti pòópùlá lò. Ìyapa orílẹ̀-èdè kúrò lódò Ọlórún yòò wà, èyí tí yòò parí nikan nínú iparun orílẹ̀-èdè.” Bible Training School, February 2, 1913.

“Egbèrún méje” tí a şubú ní “wákàtí” işèlẹ̀-ayé nílá náà, iyẹn òfin Ọjọ̀ Àìkú, ni a tún fi wé “egbèrún méje” tí wọn kò láti tẹ́rí ba fún Jésébẹ̀lì ní àkókò Èlìjà.

Síbẹ̀ mo ti fi egbèrún méje sílẹ̀ fún ara mi ní Israẹ̀lì, gbogbo àwọn eékún tí kò tẹ́ríba fún Baali, àti gbogbo ẹ̀nu tí kò fi ẹ̀nu kò ó. 1 Àwọn Ọba 19:18.

Ìtọ̀kasí àkókó sí egbèrún méje n tọ̀ka sí egbẹ̀ àwọn olóòótọ̀ kan tí wọn kò láti foríbalẹ̀ fún Jésébẹ̀lì, itọ̀kasí ikeyìn sí n şojú fún iyókù kan tí wọn sì foríbalẹ̀ fún Jésébẹ̀lì. Nígbà tí ipò pòópù bá şẹ̀gun ilẹ̀ ògo náà (eranko ilẹ̀ ti Ifihàn orí ketàlá), ní àkókò òfin Ọjọ̀-Àìkú, a “borí” èyà kan, èyà mìràn sì yọ̀ kúrò ní ọ̀wọ̀ işàkóso Bábílónì; nítorí nígbà náà ni ihìn işẹ̀ láti jáde kúrò ní Bábílónì bẹ̀rẹ̀.

Yòò wọ̀ ilẹ̀ ológo náà pẹ̀lú, a ó sì bì ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ orílẹ̀-èdè şubú: şùgbón àwọn wònyí yòò bó kúrò lówọ̀ rẹ̀, àní Edomu, àti Moabu, àti ẹ̀ni àkókó nínú àwọn ọ̀mọ̀ Ammoni. Dáníẹ̀lì 11:41.

Ọ̀rọ̀ náà “àwọn orílẹ̀-èdè” jẹ̀ ọ̀rọ̀ tí a fi kún un, nítorí pé kí í şe pé a “bọ̀ lù” ọ̀pọ̀ orílẹ̀-èdè nígbà òfin Ọjọ̀ Àìkú, şùgbón ọ̀pọ̀ ẹ̀ni kọ̀ọ̀kan lára àwọn Adventist Ọjọ̀ Keje ni a bó lù, nítorí ní àkókò náà àwọn nikan ni a dì mú pé wọn ní ojúşe sí imọ̀lẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta. Àwọn wònyí ni “ọ̀pọ̀,” nítorí pé àwọn ni a pé láti wà láàárín àwọn tí yòò gba ẹ̀didi Ọlórún, şùgbón wọn kọ̀ ipè náà.

Ó sì wí fún un pé, Ọ̀rẹ̀, báwo ni iwọ̀ şe wólé síbí láíní aşọ̀ ìgbéyàwó? Ó sì dáké, kò lè fẹ̀sì. Nígbà náà ni ọ̀ba wí fún àwọn iránşẹ̀ pé, È dì í mó ọ̀wọ̀ àti ẹ̀şẹ̀, kí ẹ̀ sì gbé e kúrò, kí ẹ̀ sì sọ̀ ọ̀ sínú òkùnkùn tí ó wà níta; níbẹ̀ ni ẹ̀kún àti ipayínkeke yòò wà. Nítorí ọ̀pọ̀ ni a pé, şùgbón diẹ̀ ni a yàn. Mátíù 22:12–14.

Ìtanjẹ̀ àwọn ọ̀mọ̀-aládé àti àwọn ààrẹ̀ nínú Dáníẹ̀lì orí kẹ̀fà n şàfihàn ijìyà agbára ẹ̀şìn tí n tàn agbára ijọ̀ba jẹ̀.

Ọ̀ba sì pàşẹ̀, wón sì mú àwọn ọ̀kúnrin wònyẹn tí wón fi ẹ̀şùn kàn Dáníẹ̀lì wá, wón sì sọ̀ wón sínú ihò àwọn kinniún, wón, àwọn ọ̀mọ̀ wón, àti àwọn aya wón; àwọn kinniún sì borí wón, wón sì fọ̀ gbogbo egungun wón túútúú kí wón tó dé isàlẹ̀ ihò náà rárá. Dáníẹ̀lì 6:24.

A ó tẹ̀síwájú pẹ̀lú iwé Dáníẹ̀lì nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn.

Kí ni èmi yòò sì tún sọ̀ mó? Nítorí àkókò yòò kùn mí láti sọ̀ nípa Gídíónì, àti Báraakì, àti Sámúsónì, àti Jéftà; nípa Dáfidi pẹ̀lú, àti Samúẹ̀lì, àti àwọn wòlìi: àwọn ẹ̀ni tí wón nípasẹ̀ ìgbàgbọ̀ şẹ̀gun àwọn ijọ̀ba, şìşẹ̀ òdodo, rí àwọn ilé́rì gbà, dí ẹ̀nu àwọn kinniún. Heberu 11:32, 33.